

Valtakunnallinen toimenpidekokonaisuus	Erityistavoite 9.2. Kasvu- ja rakennemuutosalojen koulutuksen tarjonnan ja laadun parantaminen 4.5 Uusilla kasvualoilla ja rakennemuutoksissa tarvittavan osaamisen vahvistaminen
Yhteyshenkilö (koordinaatio tms. hankkeen yhteyshenkilö ja rahoittajan vastuuhenkilö)	Rahoittava viranomainen Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, yhteyshenkilö: Henri Helander
Vastuullinen hallinnonala ja ministeriön vastuuhenkilön yhteystiedot	Opetus- ja kulttuuriministeriö: Päivi Bosquet ja Ilmari Hyvönen
Toteutusaika	2014 - 2021

Toimenpidekokonaisuuden toteutuskatsaus 15.11.2018

Varsinkin kasvavilla ja rakennemuutoksen kohdanneilla aloilla on haluttu perinteisen tutkintokoulutuksen ja tavanomaisen täydennyskoulutuksen rinnalle uusia joustavia, tarkkoja, nopeita ja taloudellisesti kestäviä tapoja kouluttaa työelämän tarvitsemia osaajia.

Uudistuvien alojen koulutusvalikoimaan soveltuu ensinnäkin **tutkintojen osista muodostuva työelämäkoulutus**, joka eroaa tyypillisestä täydennyskoulutuksesta tutkintolähtöisyydellään. Tällöin tarjottavien sisältöjen varanto on korkeakoulujen ydinosaamista, ja tutkintojen osat ja niiden yhdistelmät, opetusmuodot ja mittatilaustyönä tuotetut osuudet on parhaimmillaan mahdollista sovittaa uudistuvalla alalla tavoiteammattien ja -tehtävien mukaan.

Valtakunnallisissa ESR-hankkeissa on kehitetty erilaisia variantteja edellä kuvatusta uudesta koulutusmuodosta. Niille on yhteistä muun muassa se, että ne muodostetaan täsmälliseen tarpeeseen korkeakoulujen verkostoissa. Tunnusomaista hankkeille on myös ajankohtaisuus ja osaajapulaan vastaamisen haasteet valtakunnallisella ja alueellisella tasolla. Jotkut hankkeet ovat keskittyneet koulutustuotteiden sisältöjen ja niiden koostamisen kysymyksiin, kun taas toisissa korostuu sopivien koulutuksen tuotantoprosessien kokeileminen ja mallintaminen.

AVOT-hankkeessa uudistettiin avointa korkeakouluopetusta työelämän tarvelähtöisten osaamiskokonaisuuksien suuntaan. Koulutuspilottien sisällöt (IT, sote, biotalous-ympäristö) kerättiin avointen yliopistojen ja avointen ammattikorkeakoulujen yhteisestä tarjonnasta. Hankkeen tulokset ovat hyvä esimerkki siitä muutoksesta, miten korkeakoulujen välisestä kilpailusta ja tarjontalähtöisyydestä siirrytään yhteistyöhön, jossa osaamiskokonaisuuksia suunnitellaan verkostoissa kysyntälähtöisesti yhdessä työelämän kanssa ja profiloidutaan korkeakoulujen omilla vahvuusalueilla.

Uutta avointa energiaa -hankkeessa kehitettiin ja otettiin käyttöön työelämän muuttuviin täydennyskoulutustarpeisiin vastaava AgileAMK-malli, joka on suunnattu monialaisille opettajatiimeille opintokokonaisuuksien ketterään, kustannustehokkaaseen suunnitteluun ja toteutukseen erityisesti verkostoissa ja olemassa olevien sisältöjen pohjalta. Mallia on testattu useassa MOOC-pilotissa.

Muita toteutuksia tutkintojen osia räätälöivästä työelämäkoulutuksen muodosta kehitetään myös IoT-, kyberturvallisuus- ja green care -osaamisalueilla valtakunnallisissa verkostoissa (IoTti-, Kyberturvaaja- ja Green care -koulutusmalli korkea-asteelle -hankkeet).

Toinen uusi koulutusmuoto tutkintokoulutuksen ja täydennyskoulutuksen rinnalla on **erikoistumis-****koulutus**, joka syventää korkeakoulututkinnon suorittaneiden ammatillista kehittymistä ja erikoistu-

mista. Sitä koskevat säädökset tulivat voimaan 2015, mutta ESR-toimien kohteeksi valituissa erikoistumiskoulutuksissa siitä on kehitetty totuttua vahvemman työelämäkytkennän omaavaa koulutusmuotoa. Pilottihankkeita on toteutettu osaavan työvoiman kysyntää kasvattaneilla meriklusterin, kotihoidon teknologian sekä oikeustulkkausten aloilla.

Ammattirakenteiden uudistuessa osaamisen laadulliset ja määrälliset vaatimukset muuttuvat hyvin nopeasti. **Valtakunnallinen aikuiskoulutuksen ennakointi** -hankkeessa kehitetty Dynamo-ennakointimalli perustuu toimialojen tuotantoverkostoissa tarvittavan osaamisen tulevaisuushaasteiden ennakointiin. Mallilla voidaan ennakoida nopeasti ja joustavasti erityisesti aikuisväestön eri aikavälien ja koulutusasteiden (ml. työvoimakoulutus) osaamis- ja koulutustarpeita.

Toimenpidekokonaisuuteen kuuluvissa hankkeissa tähdätään pysyviin muutoksiin siten, että toiminta jatkuu koulutusorganisaatioiden verkostoissa laadukkaampina ja kustannustehokkaampina toimintamuotoina ja parempina palveluina muutosaloilla tarvittavan osaamisen vahvistamiseksi. Koulutusten myötä vahvistunut osaaminen puolestaan tuottaa positiivisia kerrannaisvaikutuksia yritysten liiketoimintaan, työllisyyteen ja aluetalouksiin.

Edellä kuvattuja aluerajat ylittäviä verkostohankkeita koulutusmallien kehittämiseksi on toteutettu alueilla pilottitoteutuksina Suomen lähes kaikkien ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen toimesta kytkeytyen samalla tiivistä kunkin alueen omiin kehittämisprosesseihin.

Dynamo-ennakointimalli puolestaan sovittaa yhteen valtakunnallista ja alueellista ennakointia. Useat maakunnat olivat mukana ennakointimallin kehittämisessä ja aluepilotoinnissa, ja mallia voidaan hyödyntää alueilla tapahtuvassa ennakointityössä.

Linkkejä toimenpidekokonaisuudesta kertoville verkkosivuille

Rakennerahastot.fi, avothanke.fi, uusivoinenergia.fi, greencarekoulutus.fi, Kyberturvaaja, IoTti, Meri-Erko, KOTEK-ERKO, O-ERKO, [Valtakunnallinen aikuiskoulutuksen ennakointi](http://Valtakunnallinen_aikuiskoulutuksen_ennakointi)

[Toimenpidekokonaisuudesta rahoitetut hankkeet listattuna RR-tietopalvelussa](#)